

МАЈМУНОВО ЧЕДО

Окружен роговљем и копитама, сурлама и кљовама, дубама и пуњеним птицама, притиснут обиљем истраживачких обавеза као и сваког радног дана, велики научник Чарлс Дарвин почео је нехотице да се вајка:

„Како је тешко бити научник, нарочито ако изучаваш животиње. Треба избројати зубе нилском коњу, измерити сурлу слону и утркивати се с китовима. Али, овај посао има и својих лепих страна. Ујутро те буди петао својим тенором, дан ти испуњавају рајске птице и сребрне лисице, а сан ти изаткају свилене дубе, тек пристигле из Кине. Али моја најомиљенија животиња је мајмун.

Мајмун није гну да пузи по тлу
Мајмун није тица ал га лет голица
Мајмун као прво обожава дрво
Са дрвећа из тог угла
Најбоље се види џунгла

Осим тога, мајмун је наш рођак. Још у давним, магловитим временима, кад се није знало шта ће испасти од овог нашег света и шта се више исплати, у једној групи животиња дошло је до породичне свађе. Једни су кренули у мајмуне, јер им је то изгледало сигурније, а други су изабрали мукотрпну и неизвесну судбину човека. И зато, кад год видим мајмуна, ја се сажалим на

њега, јер знам да је то човек који је само изабрао погрешан пут. Зато ме и зову – Чарлс Дарвин – заштитник мајмуна; Чарлс Дарвин – мајмунољубац. Завист и пакост – типичне људске особине. Код мајмуна, тога нема.

Али ја сам, пре свега, природњак. Осим мајмунима и другим животињама окружен сам и својим верним сарадницима без којих би многа моја истраживања била узалудна. С леве стране налази се моја десна рука, моје друго ја, чувар мог заборава и брижљиви сакупљач мојих разасутих мисли, мој асистент Мортимер...”

Постиђен оваквом почашћу, асистент Мортимер, претерано ижцикљали младић, већ прилично огољеног чела, чиме је донекле подсећао на свог професора, поцрвенео је до врхова ушију и само промуцао:

„Професоре, ви ми ласкате.“

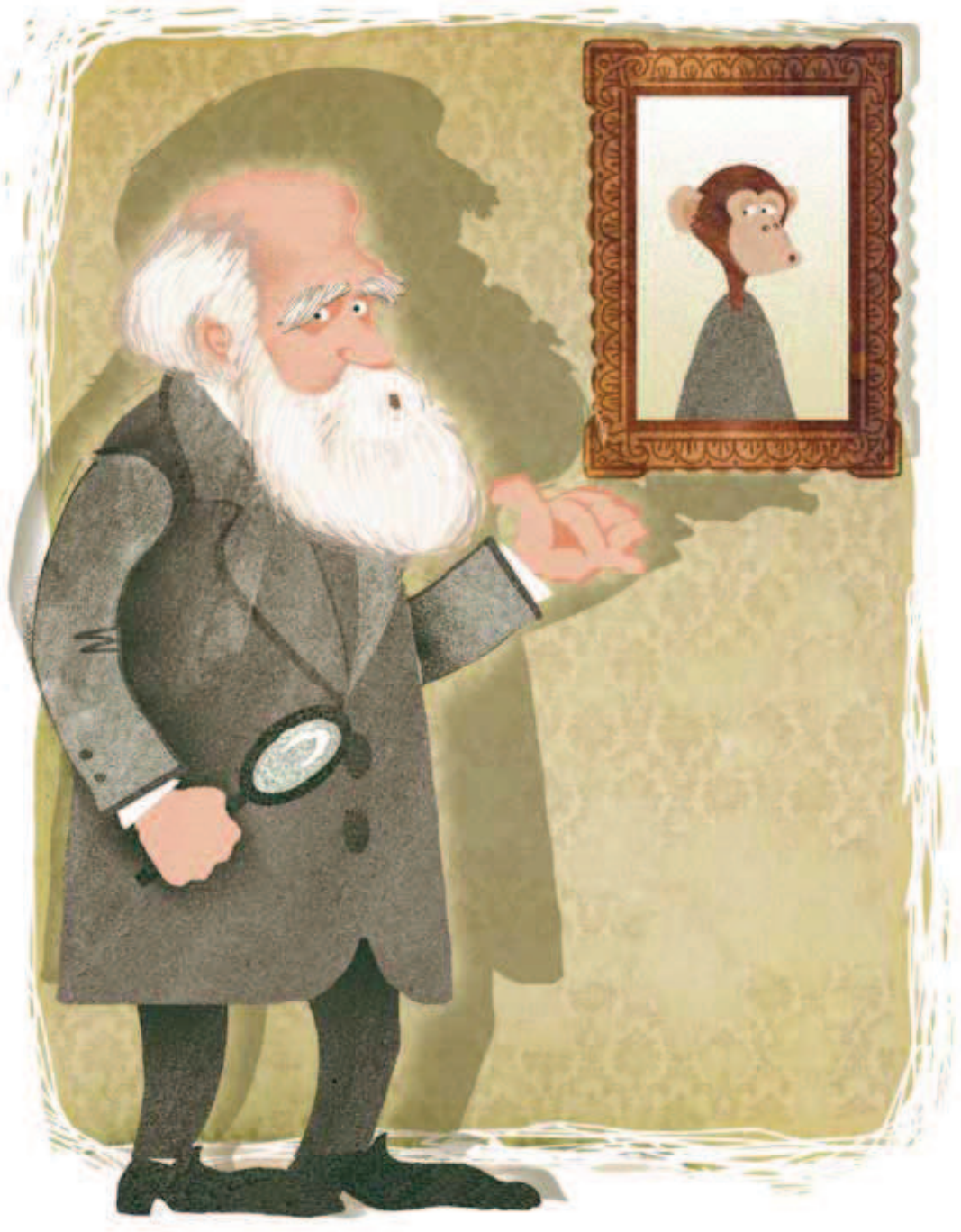
Не обраћајући пажњу на ову упадицу, а пресечен погледом нешто зрелије девојке са уштирканом кецељом и коштаном чешљевима у коси, Дарвин је наставио:

„... а са десне стране, моја друга десна рука, моја домаћица, моја хранитељица, моја снабдевачица...”

Без икаквог устручавања већ поменута девојка упала му је у реч:

„... и куварица и собарица и пеглерка и вешерка и ко зна шта још... КЕТИ. Јер неред који ова два трапава мушкарца направе, само Кети може да среди. Лако је онда њима да буду научници.“

Ставши, као и увек, у заштиту професора, младић је, нешто повишеним гласом у којем би увежбано ухо могло осетити пецање, опоменуо Кети:

„Изгледа да ниси добро слушала професора. Људи су мајмуни који су пошли правим путем. Професор би могао да те, тим истим путем, врати натраг.“

„Је л' да да нећете, професоре. Ја сам вам потребна овде“, узврпољила се Кети, јер није била сасвим сигурна докле досежу моћи професора Дарвина. Али он није оставио нимало простора зебњи и одмах је охрабрио своју домаћицу:

„Без брига, Кети. Те су промене трајале милионима и милионима година, а ми немамо толико времена. Да би настале све ове силне животиње, а на крају мајмун и човек, природа је морала грдно да се помучи.“

„Колико?“ повикали су Мортимер и Кети углас.

„Бескрајно“, одговорио је професор и запевао својим звонким гласом који ни све олује бескрајних океана нису успеле да наруше:

Колико је на дрвећу грана
Још је више животињских фела
Гмизаваца жаба и фазана
Лептирова зунзара и пчела

Више него на гранама листа
Има разног звериња на свету
Крокодила слонова и глиста
Буба риба и птица у лету

Све их волим ко да су ми браћа
Из прашума савана и степа
Носорога и пужа голаћа
Ал највише мајмуна без репа

Од мајмуна постао је човек
Ово тврдим као да сам гледо
И зато ћу да останем до век
Најверније мајмуново чедо

ВАШКА

У дому научника Дарвина, у часовима доколице, доста се читало. Наравно, свако је бирао оно што му највише лежи – Дарвин, написе својих љутих противника који су оспоравали теорију еволуције; асистент Мортимер, енциклопедије којима је допуњавао своје, још увек несавршено, знање, а домаћица Кети, држала се бајки, јер се у њима жаба увек претвара у принца без много мудровања, теорија и хипотеза.

„Најлепше што је икада написано на овом свету – то су бајке“, прошапутала је Катарина, не дижући поглед са богато илустрованих страница своје омиљене збирке.

„Најважније што је икад написано на овом свету – то су енциклопедије“, није се сложио Мортимер.

Али, није се дала ни Кети:

„У бајкама има толико лепоте и маште...“

„У енциклопедијама има толико знања и чињеница...“

„... толико вила...“

„... толико правила...“

„... толико вилењака...“

„... толико даждевњака...“

„... толико поуке...“

„... толико науке...“

„... толико нежности. Ето колико је нежна и префињена била она принцеза која је и кроз седам перјаних душека осећала зрно грашка као најтврђи камен“, закључила је препирку Катарина.

Листајући енциклопедију невероватном брзином, Мортимер је за тили час нашао одговарајући чланак.

„Грашак. Латински назив: *Pisium sativa*. Једногодишња биљка из породице *Leguminoza*“, прочитао је крајичком ока из енциклопедије, претварајући се да то већ одавно зна.

„Принцеза. *Принцезис размажензис*. Осмогодишња дама из породице краљева. Болесна од *нажуљийииса*“, спремно је одговорила Кети.

„Са научне тачке гледишта, то је просто немогуће“, побунио се Мортимер.

„Е баш је могуће. Ја сам то прочитала у овој књизи, а што пише у књигама, то је истина. Тако каже професор.“

„Па да питамо професора. Професоре, професоре!“

„Професоре, професоре! Је л' тако, да је принцезу жуљио грашак кроз седам перјаних душека?“

„Професоре, је л' тако, да је то научно немогуће?“

И за Кети и за Мортимера професор је био нешто више од божанства и његова пресуда се прихватала без поговора. Прекидајући читање једног посебно увредљивог чланка који је изашао у *Брисџолској џазети*, илустрованог цртежом Дарвина који се подужим репом држао за грану, научник је радо пружио објашњење својим слушаоцима:

„Никад не треба бити искључив. Некад је могуће немогуће, а немогуће могуће.“

„Не разумем“, процвркулала је Кети разрогачивши притом своје светлокестењасте очи.

„У реду је што ти не разумеш“, сагласио се Мортимер. „Али, зашто ја не разумем?“

Благим гласом, не мислећи више о свом репатом лику, велики научник почео је да тумачи позадину малочас изговорених речи:

„Објаснићу вам. И мени је прича о принцези на зрну грашка била сумњива. А онда сам утврдио, да се овде уопште не ради о грашку.“

„Да није пасуљ? Он је тврђи“, понудио је решење асистент.

Ни професорова домаћица није хтела да застане:

„Сигурно је леблебија. Ау, што су оне тврде. Ето, једна моја тетка само што није сломила кутњак једући леблебије.“

„Није ни пасуљ, ни леблебија“, изјаснио се научник. „Али, ако сте пажљиво читали бајку, морали сте запазити, да се она збива у средњем веку, а у средњем веку, правила понашања су била нешто друкчија. Принцезе су биле и младе и лепе и заљубљене, али нису имале навику да се често купају. Имале су дуге плаве локне, а у тим локнама, могло се наћи свашта. И баш о томе говори ова песма.“

У средњем веку страшном и прашном
Башка змајеви аждаје башка
Живела је са плавом машном
Једна принцеза на зрну грашка

Средњи век мрачан прљав дабоме
Хигијене нигде ни дашак
Кука принцеза ал нема коме
Жуљи ме грашак жуљи ме грашак

Стижу принчеви јашу дорате
Окрећу душек ал нигде грашка
Принцецо драга знати морате
То није грашак него вашка

Вратимо бајку унатрашке
Будњеви широм земље лупају
Да би се ослободиле вашке
Принцезе морају да се купају

„Знам“, додала је Кети:

Не чува се царска круна
Без шампона и сапуна

ЧУДОВИШТЕ ИЗ ЛОХ НЕСА

Широм отворивши прозор свог летњиковца на обали језера Лох Нес, велики природњак Чарлс Дарвин истурио је цев расклопивог путничког телескопа и загледао се у даљину. После краћег осматрања, предао је телескоп у руке свог верног асистета Мортимера и тужно прогунђао:

„Нема га.“

За сваки случај, Мортимер је погледао још једанпут кроз телескоп, па је поновио речи свог професора, али за неколико процената тужније:

„Нема га.“

„Велика штета за науку“, констатовао је Дарвин.

„Непроцењива“, сложио се Мортимер.

На срећу, ово њихово јадање прекинула је домаћица Кети која је улетела у кућу као олуја носећи пуне торбе са пијаце.

„Ништа не брините. Сад сам га видеала.“

„Кад?“

„Где?“, скоро углас, повикали су старији и млађи научник.

„Малочас“, одговорила је Кети. „Баш сам се враћала с рибље пијаце, где сам куповала ракове, јер су у ово доба најкрупнији, кад сам налетела ја на њега, или он на мене, не бих знала

тачно да кажем, ту на самом углу. А он све трља руке и вели, онако уњкаво, кроз нос: Шта се то лепо данас кува?“

„Ко то?“, упитао је природњак, наслутивши да се ради о неспоразуму.

„Па онај ваш дебели колега који увек наиђе око ручка да изложи неку своју научну заврзламу“, истресла је Кети као из рукава.

„Али не, не. Нисам на њега мислио“, рекао је Дарвин са разочарањем у гласу.

„Нисте на њега мислили? Па на кога онда?“ збунила се Кети.

Упутивши присутнима поглед од којег се диже коса на глави, професор је једва процедио:

„Мислио сам на чудовиште из Лох Неса.“

„Ију!“, вриснула је домаћица онако како пристоји једној дами кад се пред њом помиње некаква одвратна и љигава животиња.

Не обраћајући пажњу на овај знак домаћег васпитања, Дарвин није могао да одоли а да мало не отвори научничку душу својим укућанима:

„Ви знате да сам ја, трагајући за разним врстама животиња, препешачио брда и долине, препловио мора и океане, прокрстарио пустињу и прашуму, и само овде, у овом језеру које се види кроз прозор нашег скромног летњиковца, открио сам једино преостало право правцато живо преисторијско чудовиште.“

Сабравши све своје напабирчено знање у једно питање, огласио се Мортимер:

„Је л' оно, професоре, што је, ко зна којим чудом, стигло у наше доба из прадавних времена када су диносауруси владали светом?“

„Је л' оно буљаво, рогато, с кожом к'о калдрма, што фркће, грокће, плуска репом и плаши заљубљене парове који се невино шетају обалом језера?“ описала га је, на свој начин, Катарина.

„Баш њега“, потврдио је Дарвин. „Открио сам чудовиште из Лох Неса, тај бисер научних тајни, тај дијамант у круни сваког природњака. Замислите, живи вам под прозором и ви се таман спремате да га проучите од главе до репа, а оно нестане.“

„Па како то?“

„Па зашто тако?“

Питали су се асистент и домаћица, пошто им ништа није било јасно.

„Ех, како. Ех, зашто“, прозборио је Дарвин коме је, напротив, све било јасно, али због чега није био нимало срећнији. „Чудовиште, као свако чудовиште, мора понекад да једе. И шта се догодило? Неки невоспитани посетилац распалио је роштиљ поред самог језера, а сирото чудовиште, привучено мирисом, смазало је још недопечене ћулбастије и кременадле, све са роштиљем и ћумуром приде.“

„Да му није позлило?“ забринула се Кети.

„Ма не“, развејао је њену бригу научник. „Али је тај неотесанко изручио такву бујицу увреда, псовки, грдњи и погрда, да ово чак ни једно преисторијско чудовиште није могло да поднесе. Ево како је то, укратко, изгледало:

Увредио неки блеса
Чудовиште из Лох Неса
Ако сам све тачно дозно
Реко му је да је грозно
И додао сасвим лично
Да му није симпатично